

4/2008. (XII. 4.) országos szabályrendelet az egyházi gyűjtemények működéséről

A Magyarországi Evangélikus Egyház országos presbitériuma az egyházi szolgálat külön területeiről szóló 2005. évi V. törvény 61/A. § (5) bekezdésének felhatalmazása alapján az egyházi gyűjtemények szervezeti felépítéséről, feladatairól és működéséről a következő szabályrendeletet alkotja:

ELSŐ RÉSZ AZ EVANGÉLIKUS EGYHÁZI GYŰJTEMÉNYEK- RŐL

I. fejezet

Az evangélikus egyház gyűjteményei

1. § (1) A Magyarországi Evangélikus Egyház önkormányzati testületei és intézményei (továbbiakban: egyházi szervezet) a hatályos állami jogszabályokkal összhangban egyházi gyűjteményt alapíthatnak és tarthatnak fenn.

(2) Az egyházi gyűjtemény - jellege szerint - könyvtár, levéltár, múzeum, egyházművészeti és egyháztörténeti gyűjtemény, vagy ezek valamilyen együttese lehet.

2. § Az evangélikus egyházi gyűjtemények tudományos intézményként működnek, amelyek az evangélikus múlt és kultúra javainak őrzésével és feldolgozásával járulnak hozzá az evangélikus szellemiség ápolásához.

3. § Az evangélikus egyházi gyűjtemények - mivel az általuk őrzött javak a nemzeti kulturális örökség részét képezik - beleilleszkednek a magyarországi gyűjteményi hálózatba. Az egyházi gyűjtemények működésük rendjét az általános magyarországi gyűjteményi követelményeknek megfelelően alakítják ki, tekintettel az egyházi intézmény sajátosságaiból adódó különbségekre.

II. fejezet

Gyűjteményi Tanács

4. § (1) A Gyűjteményi Tanács a Magyarországi Evangélikus Egyház zsinata által létrehozott országos bizottság, melynek tagjairól és működésének rendjéről az országos egyház bizottságainak működéséről szóló 3/2008. (VII. 3.) országos szabályrendelet rendelkezik.

(2) A Gyűjteményi Tanács az (1) bekezdésben írt szabályrendelet 3. § (6) bekezdésében rögzítettekkel összhangban a következő feladatokat látja el:

- a) szakmailag felügyeli az evangélikus egyházi gyűjtemények hálózatát és az országos gyűjtemények munkái szakmai felügyeleti munkáját,
- b) elfogadja valamennyi egyházi szakgyűjtemény(ek) éves beszámolóját(it), és az(ok) alapján az országos gyűjteményi munkáról a zsinatnak beszámol,
- c) javaslatot tesz az országos gyűjtemények (könyvtár, levéltár és múzeum) intézményi igazgatói választásakor,
- d) az egyházi költségvetés keretei között megtárgyalja és felügyeli az országos egyházi gyűjteményi zárszámadást és költségvetést,
- e) az egyházi költségvetés keretei között megtárgyalja és felügyeli a kiemelt, nem országos egyházi szakgyűjtemények országos gyűjteményi keretből adott támogatását,

f) pályázatot ír ki az egyház költségvetési keretei között a vidéki szakgyűjtemények és az egyházközségi gyűjtemények működési és állagmegóvási munkájának a támogatására; elbírálja a beérkezett pályázatokat,

g) felügyeli az egyházmegyei gyűjteményi megbízottak munkáját és az általuk vezetett nyilvántartást a könyvtári, levéltári és múzeumi anyagról,

h) támogatja az országos gyűjteményi ágazatok által végzett felmérő munkát,

i) őrzi egy példányban, fokozott biztonsági előírásokat betartva, az egyházközségi gyűjtemények felmérésének iratanyagát,

j) vita esetén jóváhagyja egyes gyűjteményi anyagok besorolását, kölcsönzési kérelmeket, kutatói engedélyek megadását és megvonását,

k) kezdeményezi különleges értéket képviselő gyűjteményi tárgyak (könyvtári vagy levéltári anyag, kegytárgyak) védetté nyilvánítását, támogatja a védett gyűjteményi anyag érdekében folytatott állományvédelmi intézkedéseket (pl. restaurálás), valamint jóváhagyja a biztonságos és szakszerű őrzés érdekében – az egyházi szervezet tulajdonjogának tiszteletben tartása mellett – a gyűjteményi anyag biztos helyre való elszállítását és őrzését,

l) javaslatot tesz különösen jelentős egyházi gyűjtemények kiemelt egyházi gyűjteménnyé (könyvtár, levéltár, múzeum) minősítésének kezdeményezésére,

m) kezdeményezi – a fenntartóval egyetértésben – a kiemelt egyházi gyűjtemény államilag nyilvántartott szakgyűjteménnyé nyilvánítását,

n) a Gyűjteményi Tanács elnöke vezeti és őrzi a Gyűjteményi Tanács iratanyagát.

III. fejezet

Az országos gyűjtemények

5. § A Magyarországi Evangélikus Egyház az alábbi országos gyűjteményeket tartja fenn:

- a) Evangélikus Országos Könyvtár,
- b) Evangélikus Országos Levéltár,
- c) Evangélikus Országos Múzeum.

6. § (1) Az országos gyűjtemények, mint a Magyarországi Evangélikus Egyház intézményi feladatait ellátó szervezeti egységei, országos tudományos intézményként (a továbbiakban e szabályrendelet értelmében: intézmény) működnek.

(2) Az országos gyűjtemények feletti fenntartói jogokat az országos presbitérium gyakorolja. A fenntartó köteles az egyházi gyűjtemények működéséről legalább azon a szinten gondoskodni, amelyen az azonos feladatkört ellátó állami és önkormányzati közgyűjtemények működnek.

(3) Az országos gyűjtemények feletti - anyagi, jogi és működési feltételekkel kapcsolatos - felügyeletet az országos elnökség egyik tagja gyakorolja.

(4) Az országos gyűjtemények működtetésével kapcsolatos döntéseket az illetékes testületek a Gyűjteményi Tanács véleményének és állásfoglalásainak figyelembevételével hozzák meg.

7. § (1) Az országos gyűjtemények munkáját az intézmények igazgatói (továbbiakban intézményi igazgató) irányítják, akik személyükben ellátják az ágazatvezetői feladatokat is.

(2) Az országos gyűjtemények igazgatóit - a nyilvános pályázatban meghatározott alkalmassági feltételek alapján -, a Gyűjteményi Tanács ajánlásának figyelembevételével, az országos presbitérium választja meg hat évre. Az intézményi igazgatók felett a munkáltatói jogokat - az országos irodaigazgató útján - az országos presbitérium gyakorolja.

(3) Az intézményi igazgatók felelősek az országos gyűjtemények leltár szerinti vagyonáért és az anyagi eszközök célszerű felhasználásáért.

(4) Az intézményi igazgatók képviselik az országos gyűjteményeket az egyházi, valamint az állami testületek, szervezetek, hatóságok előtt.

(5) Az intézményi igazgatók - az országos iroda gazdasági vezetőjével együtt - felelősek az intézmény költségvetésének és a zárszámadásának elkészítéséért és beterjesztéséért az országos presbitérium elé.

(6) Az intézményi igazgatók a jóváhagyott költségvetés keretein belül - a gazdasági vezető ellenjegyzése mellett - utalványoznak.

(7) Az országos gyűjtemények munkatársai felett a munkáltatói jogokat az intézményi igazgatók gyakorolják.

8. § (1) Az országos gyűjtemények az országos egyházi költségvetésen belül működnek.

(2) Az országos gyűjtemények pénzügyeit az intézményi igazgatók megbízása alapján, elkülönített módon az országos iroda kezeli és intézi.

(3) Az egyházi fenntartói hozzájárulást az evangélikus gyűjteményeknek juttatott állami támogatás egészíti ki. Az országos gyűjtemények a szakmai fejlesztés érdekében pályázati forrásokat is igénybe vesznek.

9. § (1) Az országos gyűjtemények - az országos gazdasági bizottság előzetes állásfoglalását követően - a fenntartó és az országos gyűjtemények jogait és kötelezettségeit szabályozó fenntartói szerződést kötnek az országos presbitériummal.

(2) A fenntartói szerződésben rögzíteni kell:

a) Az országos gyűjtemények működése céljából biztosított épületek, helyiségek és azok fenntartási és karbantartási feltételeinek (pl. helyiségbérlet, közműköltségek) meghatározását. Fejlesztés céljából az országos gyűjtemények kezdeményezhetik új helyiségek (pl. iroda, raktár, kiállítóterem) létesítését.

b) Az országos gyűjtemények megfelelő működéséhez szükséges személyi állománykeretet, az előírt képesítési feltételekkel együtt. A munkatársak személyi alaphéja nem lehet kevesebb, mint a közgyűjteményeknél foglalkoztatott közalkalmazottakra vonatkozóan a hatályos állami jogszabályokban meghatározott munkabér.

c) Az országos gyűjtemények működéséhez szükséges műszaki és egyéb szakmai felszerelésnek, valamint azok fenntartási, karbantartási és fejlesztési költségeit.

d) A fenntartó anyagi hozzájárulása mértékét.

e) Az országos gyűjtemények önállóan gyakorolható szerződési jogára vonatkozó összefüggést.

f) Az országos gyűjteményeknek a gyűjteményi bevételekből való részesedése mértékét.

g) Mindazokat az egyéb kérdéseket, melyet mindkét szerződő fél szükségesnek tart.

10. § Az országos gyűjtemények működési rendjének részletes szabályait tartalmazó szervezeti és működési szabályzatot az intézményi igazgató készíti el és a Gyűjteményi

nyelvi Tanács jóváhagyása és beterjesztése alapján az országos presbitérium fogadja el.

IV. fejezet

Egyházmegyei gyűjteményi megbízott és egyházmegyei elnökség

11. § (1) A gyűjteményi megbízott az egyházmegye választott tisztségviselője. A tisztségviselő személy adatairól (név, cím, telefon, stb.) a Gyűjteményi Tanácsot haladéktalanul tájékoztatni kell. Amennyiben az egyházmegyében nem került sor gyűjteményi megbízott megválasztására, feladatát az esperes látja el.

(2) Gyűjteményi megbízott könyvtári, levéltári vagy múzeumi érdeklődésű vagy szakképzettségű személy lehet.

(3) A gyűjteményi megbízott munkájában szorosan együttműködik az egyházmegye esperesével és felügyelőjével, akik segítik munkáját.

(4) A gyűjteményi megbízottak szakmai felügyeletét a könyvtári, levéltári és múzeumi ágazatvezetők látják el. Az ágazatvezetők szükség esetén javaslatokat tesznek a gyűjteményeket fenntartó egyházi szervezetek felé.

(5) Az egyházmegyei gyűjteményi megbízott évente beszámolási kötelezettséggel tartozik az egyházmegyei közgyűlésnek és a Gyűjteményi Tanácsnak.

12. § (1) A gyűjteményi megbízott feladata:

a) az egyházmegyei gyűjteményi - részletes, helyes és teljeskörű adatokat tartalmazó - nyilvántartás vezetése, valamint a nyilvántartás adatainak megküldése az ágazati szakfelügyeletet ellátó országos gyűjtemények részére,

b) az egyházmegyéhez tartozó egyházi szervezetek gyűjteményi jellegű anyagairól (könyvek, levéltári iratok, kegytárgyak) készült nyilvántartások vezetésének felügyelete, az elkészült nyilvántartások összegyűjtése és egységes - egyházi szervezetenkénti, gyűjteményi munkaágankénti - rendszerezése,

c) a gyűjteményi anyagban történt bármilyen, tudomásra jutott változás nyilvántartásba történő feljegyzése, valamint a nyilvántartott gyűjteményi tárgy állapotának változása (lopás, rongálás, állagromlás, elveszés, kölcsönadás, restaurálás, helyváltoztatás) esetén az egyházmegye vezetőségének és az országos gyűjteményeknek haladéktalan értesítése.

d)¹Az egyházmegyei gyűjteményi megbízott köteles jelenteni a Gyűjteményi Tanácsnak, ha olyan gyűjteményi anyagról szerez tudomást, amely örizetlenül, illetve veszélyeztetetten található. Azon egyházközségek anyagáról, ahol nincs helyben lakó lelkész, haladéktalanul értesítenie kell a Gyűjteményi Tanácsot.

(2) A gyűjteményi megbízott (1) bekezdésben meghatározottakon túli részletes feladatait az egyházmegyei szabályrendelet és a munkaköri leírás tartalmazza.

13. § (1) A gyűjteményi anyagok megfelelő őrzése és ellenőrzése az egyházmegye elnökségének feladata.

(2) Az esperes háromévenkénti általános vizsgálatának elengedhetetlen része a gyűjteményi anyag - levéltári, könyvtári anyag és kegytárgyak - leltár szerinti ellenőrzése és megfelelő őrzési állapotuk vizsgálata.

(3) Az esperes lelkészváltás esetén gondoskodik a könyvtári, levéltári és muzeális, valamint a kiemelt értékű anyagok

¹Beiktatta a 210/2014. (XI. 13.) országos presbitériumi határozat. Hatályos: 2014. november 13-tól.

leltár szerinti átadásáról, melyről részletes átadási-átvételi jegyzőkönyvet kell készíteni.

(4) Amennyiben az esperes bármifajta rendellenességet, eltérést észlel a gyűjteményi anyag nyilvántartásában, haladéktalanul értesíti az országos gyűjteményeket.

(5) Ha az esperesi látogatás során kiderül, hogy az egyházközség a tulajdonában levő gyűjteményi anyagokat nem képes szakszerűen őrizni és kezelni, az esperes kezdeményezi - tulajdonjog tiszteletben tartása mellett - a tárgyak ideiglenes vagy végleges beszállítását biztos őrzési helyre (egyházmegyei gyűjtemény, országos gyűjtemények).

(6)²Az az egyházközség, - ahol nincs helyben lakó lelkész - tulajdonjoga fenntartása mellett köteles gyűjteményi anyagának szakszerű és biztonságos őrzéséről gondoskodni, valamint veszélyeztetettség esetén egyházunk gyűjteményeibe való elhelyezéséről intézkedni. Az átadást a Gyűjteményi Tanács felügyeli.

(7) A gyűjteményi anyagokban bekövetkezett változásról (eltűnés, sérülés, káreset) az egyházközség elnöksége köteles tájékoztatni a Gyűjteményi Tanácsot.

(8) A restaurálási munkálatok megkezdése előtt az egyházközség elnöksége a Gyűjteményi Tanács hozzájárulását köteles kérni.

14. § (1) Az egyházmegyék a területükön működő egyházi szervezetek gyűjteményi anyagának biztonságos őrzése és kezelése érdekében egyházmegyei vagy egyházkerületi gyűjteményt hozhatnak létre (pl. regionális gyűjtőlevéltárat).

(2) Az egyházmegyei és egyházkerületi gyűjtemény létrehozásához a Gyűjteményi Tanács egyetértő szakmai véleménye és a zsinat hozzájárulása szükséges. E gyűjtemények működésére a kiemelt egyházi gyűjteményekre vonatkozó előírásokat kell alkalmazni.

V. fejezet

Egyházi szervezetek gyűjteményei

15. § (1) Az egyházi szervezetek felelősek a tulajdonukban levő gyűjteményi anyag szakszerű és hiánytalan megőrzéséért.

(2) Az egyházközségekben a lelkész és a felügyelő feladata a gyűjteményi anyagok megőrzése, illetve annak kezelése.

(3) Egyházi szervezet a gyűjteményi anyagának kezelésére könyvtárost, levéltárost választhat, akiknek feladatkörét, megbízási idejét az egyházi szervezet szabályrendeletben rögzíti.

16. § (1) A gyűjteményi anyagok szakszerű őrzése és kezelése érdekében az egyházi szervezet a tulajdonában levő könyvtári, levéltári és muzeális értékekről nyilvántartást vezet, mely a vagyoneleltár szerves részét képezi.

(2) A gyűjteményi anyagokról készült nyilvántartást az egyházi szervezet köteles eljuttatni a területileg illetékes egyházmegyei gyűjteményi megbízottak, valamint a gyűjteményi anyagokban történt bármilyen változás (káreset, kölcsönzés, gyarapodás) esetén haladéktalanul köteles az egyházmegyei gyűjteményi megbízottat értesíteni.

(3) Amennyiben az egyházi szervezet nem tudja biztosítani a biztonságos őrzés és szakszerű kezelés feltételeit - különösen is, ha a tulajdonukban levő anyag országosan is kiemelkedő értéket képvisel - tulajdonjoga fenntartásával a

gyűjteményi tárgyat átadhatja az egyházmegye vagy az országos gyűjtemények kezelésébe.

17. § (1) A gyűjteményi anyagok kezelőjének változása esetén a leltár szerinti átadás a felettes egyházi elnökség szakszerű felügyelete mellett történik. Az egyházközség elnökségében történt változás esetén az esperes, illetve az általa megbízott lelkész intézkedik az egyházközség tulajdonát képező gyűjteményi anyagok (kegytárgyak, levéltári és könyvtári anyag) leltár szerinti átvételéről és megőrzéséről.

(2) Egyházi szervezetek összevonása, társítása, megszüntetése esetén a jogutód szervezet köteles gondoskodni a gyűjteményi anyagok megfelelő elhelyezéséről.

VI. fejezet

Kiemelt egyházi gyűjtemények és védett anyagok

18. § (1) A jelentős értéket őrző egyházi szervezetek, az egyéb feltételek megléte esetén - a Gyűjteményi Tanács ajánlása, és a zsinat hozzájárulása alapján - kiemelt egyházi gyűjteményt (könyvtárat, levéltárat, egyháztörténeti és egyházművészeti gyűjteményt) hozhatnak létre.

(2) A Gyűjteményi Tanács ajánlása esetén az országos presbitérium kezdeményezheti a kiemelt egyházi gyűjtemény államilag nyilvántartott szakgyűjteménnyé minősítését.

19. § (1) A fenntartó presbitériuma működteti és felügyeli a kiemelt egyházi gyűjteményt, mely erre a célra gyűjteményi bizottságot hozhat létre.

(2) A kiemelt egyházi gyűjtemény kezelésével külön munkatársat kell megbízni (könyvtáros, levéltáros).

(3) A kiemelt egyházi gyűjtemények kezelésének módjáról az egyházi szervezet gyűjteményi szervezeti és működési szabályzatot hoz létre, melyet az egyházi szervezet presbitériuma fogad el. A szervezeti és működési szabályzatot - elfogadás előtt, vagy módosítás esetén - szakmai véleményezésre a Gyűjteményi Tanácsnak is meg kell küldeni.

(4) A kiemelt egyházi gyűjtemények szakmai felügyeletét a Gyűjteményi Tanács látja el. A kiemelt egyházi gyűjtemények kezelői munkájukról évente kötelesek beszámolni a Gyűjteményi Tanácsnak.

20. § (1) A kiemelt egyházi gyűjteményt fenntartó egyházi szervezet köteles fenntartási kötelezettségének eleget tenni, így különösen a megfelelő épületet, infrastruktúrát, berendezést, valamint a működési költségeket biztosítani.

(2) A kiemelt egyházi gyűjtemény működési kerete az egyházi szervezet költségvetésében elkülönülten jelenik meg.

(3) A kiemelt egyházi gyűjtemények jogosultak az országos gyűjteményi keretből való támogatásra, melyről a Gyűjteményi Tanács dönt. Az országos gyűjteményi támogatás esetén a fenntartó a Gyűjteményi Tanácsnak évente köteles elszámolni.

(4) Az államilag nyilvántartott egyházi gyűjtemények - a mindenkori állami jogszabályok rendelkezései szerint - juthatnak állami és egyéb támogatáshoz.

(5) A kiemelt egyházi gyűjtemények rendelkezésére bocsátott, kiemelten is az országos gyűjteményi és az állami támogatásból beszerzett működési eszközökről külön gyűjteményi leltárt kell készíteni.

(6) A kiemelt egyházi gyűjtemények működésére szolgáló helyiségek és eszközök kizárólag gyűjteményi célt szolgálnak, ez alól csak a Gyűjteményi Tanács adhat felmentést.

²A 13. § (6)-(8) bekezdéseket beiktatta a 210/2014. (XI. 13.) országos presbitériumi határozat. Hatályos: 2014. november 13-tól.

21. § (1) Az egyházi gyűjteményekben őrzött különlegesen értékes anyagok, illetve a gyűjtemény egy része - a Gyűjteményi Tanács javaslata, és az országos presbitérium határozata alapján - védetté nyilváníthatók.

(2) A védett anyagokról a Gyűjteményi Tanács nyilvántartást vezet, azok szakszerű őrzését és kezelését az országos gyűjtemények által közvetlenül is ellenőrizheti.

(3) A védett gyűjteményi anyagok kezelésére (megőrzés, selejtezési, elidegenítési tilalom, a hozzáférhetőség biztosítása stb.) - az állami jogszabályokat figyelembevételével - a gyűjteményi munkaágakra vonatkozó szabályrendeleti előírásokat kell alkalmazni.

(4)³Az egyház gyűjteményei az elnéptelenedő egyházközségek, valamint a helyben lakó lelkész nélküli egyházközségek veszélyeztetett levéltári és könyvtári anyagát, különös tekintettel az iratmentésre, kötelesek befogadni. Levéltári anyag esetében egyházunk levéltárai (EOL, Győr, Sopron, Nyíregyháza, Szarvas, Békéscsaba, Orosháza) gondoskodnak az iratok elhelyezéséről.

II. RÉSZ

A GYŰJTEMÉNYI MUNKAÁGAK MŰKÖDÉSE

VII. fejezet

Az egyházi könyvtárak

22. § (1) A Magyarországi Evangélikus Egyház a tulajdonában lévő muzeális értékű nyomtatványok és kéziratok megőrzésére, valamint az egyháztörténeti kutatás elősegítésére központi könyvtárat, Evangélikus Országos Könyvtárat (továbbiakban: Országos Könyvtár) tart fenn.

(2) Az Országos Könyvtár a Magyarországi Evangélikus Egyház területére kiterjedő illetékességgel működő tudományos intézmény.

(3) Az Országos Könyvtár székhelye: 1085 Budapest, Üllői út 24.

(4) Az Országos Könyvtár éves tevékenységéről - a Gyűjteményi Tanácson keresztül - beszámol az országos presbitériumnak.

(5) Az Országos Könyvtár - mint nyilvános könyvtár - működésének állami, szakmai felügyeletét a kulturális ügyeket felügyelő minisztérium könyvtári osztálya látja el könyvtári szakfelügyelője útján.

23. § (1) Az Országos Könyvtár gyűjtőkörét a magyar és egyetemes egyháztörténeti irodalom, jelentős szépirodalmi, történelmi, művelődéstörténeti, jogtörténeti állomány képezi elsősorban az 1945 előtti időszakból. A könyvtár a keresztényiség és a protestantizmus történetére vonatkozó irodalomon kívül főképpen a magyarországi, illetve magyar nyelvű evangélikus kiadványokat gyűjti.

(2) Az Országos Könyvtár feladata:

a) a könyv- és folyóirat-állomány gyarapítása; lehetőség szerint a magyarországi evangélikus egyház múltjára és jelenére vonatkozó, azzal kapcsolatos valamennyi mű beszerzése; az állomány feltárása, katalogizálása; olvasószolgálat és kölcsönzés;

b) kapcsolattartás más állami és egyházi könyvtárakkal.

(3) Az Országos Könyvtár - mint nyilvános könyvtár - szolgáltatásai:

a) olvasószolgálat: az egyes könyvtári dokumentumok (könyv, folyóirat, elektronikus dokumentum) helybeni

használata; az Országos Könyvtár Régi és Ritka Könyvek Gyűjteménye csak külön engedéllyel használható;

b) kölcsönzés: a munkahellyel rendelkező vagy nyugdíjas egyházi és világi olvasók, kutatók, egyetemisták kölcsönözhetnek száz évnél nem régebbi, megfelelő állapotban levő könyveket;

c) könyvtárközi kölcsönzés;

d) könyvtárközi dokumentum ellátás;

e) előzetes bejelentés után az Országos Könyvtár és a Podmaniczky-Degenfeld muzeális gyűjtemény bemutatása.

(4) Az Országos Könyvtár feladatainak és működésének részletes szabályait szervezeti és működési szabályzata határozza meg.

24. § (1) Az egyházi könyvtárak egyházi szakfelügyeletét az Evangélikus Országos Könyvtár igazgatója látja el, mely jogot a gyűjtemények tulajdonjogának tiszteletben tartásával, az egyházi szervezet vezetőivel együttműködve és az egyházmegyei gyűjteményi megbízottak közreműködésével gyakorolja.

(2) Az egyházi szervezetek kötelesek a tulajdonukban lévő könyvanyagról nyilvántartást (leltári jegyzéket) készíteni, melyben az értékes műveket darabonként tüntetik fel.

(3) Az Országos Könyvtár a leltári jegyzék alapján ellenőrzi a gyűjteményi anyag állapotát, és javaslatot tehet a fenn tartónak:

a) egyes értékes művek biztonságos és szakszerű őrzésére, az elektronikus, illetve mechanikus védelem biztosítására,

b) az értékes, illetve rossz állapotban lévő kötetek restaurálására, biztonsági másolat készítésére,

c) az anyag áthelyezésére kiemelt egyházközségi gyűjteménybe, illetve az Országos Könyvtárba.

VIII. fejezet

Az egyházi levéltárak

25. § (1) A Magyarországi Evangélikus Egyház az egyházigazgatásban, egyházi iskolákban és szervezetekben, keletkezett, továbbá magánszemélyek irathagyatékából átadott iratok őrzésére központi levéltárat, Evangélikus Országos Levéltár (továbbiakban: Országos Levéltár) tart fenn.

(2) Az Országos Levéltár a Magyarországi Evangélikus Egyház területére kiterjedő illetékességgel működő tudományos intézmény.

(3) Az Országos Levéltár székhelye: 1085 Budapest, Üllői út 24.

(4) Az Országos Levéltár éves tevékenységéről - a Gyűjteményi Tanácson keresztül - beszámol az országos presbitériumnak.

(5) Az Országos Levéltár működésének állami, szakmai felügyeletét - mint nyilvános magánlevéltárét - a kulturális ügyeket felügyelő minisztérium levéltári osztálya látja el a levéltári szakfelügyelője útján.

26. § (1) Az Országos Levéltár gyűjtőköre kiterjed az országos egyház, az egyházkerületek és egyházmegyék hivatalaira, továbbá az egyházi oktatási és más intézményekre, valamint egyházi tisztségviselők, teológiai tanárok és más személyek irataira. Az Országos Levéltár letétbe is átvesz iratokat.

(2) Az Országos Levéltár feladata:

³Beiktatta a 210/2014. (XI. 13.) országos presbitériumi határozat. Hatályos: 2014. november 13-tól.

- a) az őrizetére bízott levéltári anyagok szakszerű, a korszerű állományvédelmi feltételeknek megfelelő őrzése, kutatást elősegítő jegyzékek készítése, kezelése, a levéltári anyagokból tájékoztatás nyújtása, a kutatás - szabályzata szerinti ingyenes - lehetővé tétele;
 - b) - erre irányuló megkeresés esetén - adatok szolgáltatása, másolatok készítése;
 - c) az adatvédelmi jogszabályok figyelembevétele mellett, anyakönyvi és egyéb adatokban való kutatás engedélyezése;
 - d) kapcsolattartás más egyházi és állami levéltárakkal;
 - e) a Magyarországi Evangélikus Egyház történetére vonatkozó kutatás elősegítése, múltjának megismertetése érdekében a közreműködés kiadványok készítésében, kiállítások anyagának előkészítésében.
- (3) Az Országos Levéltár feladatainak és működésének részletes szabályait szervezeti-működési és kutatási szabályzata határozza meg.

27. § (1) Az egyházi levéltárak egyházi szakfelügyeletét az Országos Levéltár igazgatója gyakorolja, mely jogot a fenntartó tulajdonjogának tiszteletben tartásával, az egyházi szervezet vezetőivel együttműködve gyakorolja.

(2) Az Országos Levéltár közreműködik, hogy a gyűjtőkörébe tartozó szervezetek rendelkezzenek érvényes iratkezelési szabállyal, mely tartalmazza a selejtezésre és a levéltárba adásra vonatkozó intézkedéseket. Az iratok levéltárba adásának ideje általában a keletkezéstől számított tizenöt év. Az iratok levéltárba adása jegyzékkel, dobozolt állapotban, a szükséges selejtezést végrehajtva történik.

(3) A tulajdonosnak kötelessége a levéltári anyag megőrzése és szakszerű kezelése.

(4) A kiemelkedően értékes anyagokat olyan helyen kell őrizni, ahol a szakszerű és biztonságos tárolás felelősséggel megvalósítható. (pl. az olyan egyházközségek, ahol helyben lelkeszi hivatal működik - pl. anyaegyház). Az olyan egyházközségi részekben (társegyház, leányegyház, fiókegyház), ahol helyben lelkeszi hivatal nem működik, csak olyan esetben javasolt értékes gyűjteményi anyagok őrzése, ahol vállalják a szakszerű tárolási feltételek megteremtését. Utóbbi esetekben szükséges az egyházmegyei gyűjteményi megbízott és az országos gyűjtemények folyamatos felügyelete.

(5) Az egyházi szervezeteknek a tulajdonukban lévő levéltári anyagról nyilvántartást (levéltári jegyzéket) kell készíteni, és abba az iratra vonatkozó minden változást be kell vezetni.

(6) Az Országos Levéltár a leltári jegyzékek alapján ellenőrzi a levéltári anyag szakszerű őrzését és kezelését, és kezdeményezheti:

- a) állományvédelmi intézkedések (restaurálás, biztonsági másolat készítése) megtételét,
- b) a levéltári az anyag biztos helyre való átszállítását gyűjtőlevéltárba, illetve az Országos Levéltárba.

IX. fejezet

Az egyházi múzeumok

28. § (1) A Magyarországi Evangélikus Egyház egyházművészeti és egyháztörténeti emlékeinek megőrzése érdekében központi múzeumot, Evangélikus Országos Múzeumot (továbbiakban: Országos Múzeum) tart fenn, mely a Magyarországi Evangélikus Egyház területére kiterjedő illetékességgel rendelkező tudományos intézmény.

(2) Az Országos Múzeum székhelye: 1052 Budapest, Deák Ferenc tér 4.

(3) Az Országos Múzeum éves tevékenységéről - a Gyűjteményi Tanácson keresztül - beszámol az országos presbitériumnak.

(4) Az Országos Múzeum működésének állami, szakmai felügyeletét a kulturális ügyeket felügyelő minisztérium múzeumi osztálya látja el múzeumi szakfelügyelője útján.

29. § (1) Az Országos Múzeum gyűjtőkörét a magyar és egyetemes egyháztörténet, a szakrális művészet és a művelődéstörténet tárgyi, írásos, nyomtatott és audiovizuális emlékei képezik.

(2) Az Országos Múzeum feladata:

- a) az egyházközségek, az országos egyház, az oktatási és más intézmények vagy a saját tulajdonában és őrzésében lévő szakrális és egyéb jellegű műtárgyak nyilvántartása, feldolgozása, karbantartásának szakmai felügyelete, letétben való megőrzése, valamint a műtárgyak egy részének állandó vagy időszakos kiállításon való bemutatása;
- b) egyháztörténetünk nagyjai tárgyi hagyatékának megőrzése, gondozása, tevékenységük ismertetése.

(3) Az Országos Múzeum működése keretei között:

- a) az Országos Múzeum székhelyének állandó kiállításán és időszakos kiállításokon mutatja be a magyar és egyetemes egyháztörténet, a szakrális művészet és a művelődéstörténet tárgyi, írásos, valamint audiovizuális emlékeit;
- b) az Országos Múzeum anyagának népszerűsítése érdekében tudományos feldolgozások, tanulmányok és ismeretterjesztő kiadványok kivitelezését, illetve kereskedelmi forgalomba hozatalát is feladatának tekinti;
- c) Az Országos Múzeum múzeumi, tudományos és egyházi feladatainak teljesítése érdekében bel- és külföldi szakmai kapcsolatokat épít ki és tart fenn.

(4) Az Országos Múzeum feladatainak és működésének részletes szabályait szervezeti-működési szabályzata határozza meg.

30. § (1) A muzeális jellegű tárgyak és gyűjtemények egyházi szakfelügyeletét az Országos Múzeum igazgatója látja el, mely jogot a gyűjtemények tulajdonjogának tiszteletben tartásával, az egyházi szervezet vezetőivel együttműködve és az egyházmegyei gyűjteményi megbízottak közreműködésével gyakorolja.

(2) A gyűjteményi megbízott tevékenységéről, az egyházmegye területén lévő egyházi épületek, műtárgyak és egyéb értékek állagában bekövetkezett változásokról, illetve változatlanúságokról évente jelentést tesz a Gyűjteményi Tanácsnak.

(3) Az egyházközségek kötelesek a tulajdonukban lévő értékes műtárgyakat (festmények, műtárgyak stb.) fényképes nyilvántartásba (leltári jegyzék) venni és azokat leltári tárgyként kezelni, karbantartani, gondoskodni.

(4) Az egyháztörténeti, illetve művészettörténeti szempontból értékes műtárgyakat olyan helyen kell őrizni, ahol a szakszerű és biztonságos tárolás felelősséggel megvalósítható. (pl. az olyan egyházközségek, ahol helyben lelkeszi hivatal működik - pl. anyaegyház). Az olyan egyházközségi részekben (társegyház, leányegyház, fiókegyház), ahol helyben lelkeszi hivatal nem működik, csak olyan esetben javasolt értékes gyűjteményi anyagok őrzése, ahol vállalják a szakszerű tárolási feltételek megteremtését. Utóbbi ese-

tekben szükséges az egyházmegyei gyűjteményi megbízott és az országos gyűjtemények folyamatos felügyelete.

(5) Karbantartásukat, és restaurálásukat - az Országos Múzeum jóváhagyásával - csak megfelelően képzett szakember (a restaurátor kamara tagja) végezheti.

(6) A leltári jegyzék alapján az Országos Múzeum ellenőrzi a gyűjteményi anyag állapotát és javaslatot tehet a fenntartónak:

- a) egyes értékes és veszélyeztetett műtárgyak, illetve műtárgy-együttesek védetté nyilvánítására,
- b) a műtárgyak biztonságos és szakszerű őrzésére, elektronikus és/vagy mechanikus védelem biztosítására,
- c) az értékes, illetve rossz állapotban lévő műtárgyak restaurálására, biztonsági másolat készítésére,
- d) az anyag áthelyezésére anyaggyűlekezetbe, kiemelt gyűlekezeti gyűjteménybe, illetve az Evangélikus Országos Múzeumba.

III. RÉSZ

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

31. § E szabályrendelet hatálybalépése előtt határozatlan vagy határozott időre adott megbízásokat a 7.§ (2) bekezdésének rendelkezése nem érinti.

32. § (1) E szabályrendelet 2008. december 15. napján lép hatályba.

(2) E szabályrendelet hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti az egyházi gyűjtemények működéséről szóló 3/2002. (V. 4.) szabályrendelet.

Budapest, 2014. november 13.